

# LITURGIJSKI KALENDAR



## TRINAESTI TJEDAN KROZ GODINU

Ponedjeljak

„Učitelju, za tobom ću!”

(Mt 8,18-22)

Da bi izbjegao mnoštvo koje ga je svednevnice pratilo, Isus odlazi na drugu obalu. Čim je stigao onamo, pristupi mu jedan pismoznanc koji izjavljuje da želi biti njegov učenik. Njegova je spremnost tolika da je spreman poći kamo god Isus pođe. Isus, htijući izmjeriti tu njegovu spremnost, upozorava ga kako i divlje životinje kao što su lisice imaju barem kakvu jazbinu, dok on Sin Čovječji nema gdje glavu skloniti. U isto vrijeme pristupa i jedan drugi učenik, koji je također spreman, ali prije moli učitelja da mu dozvoli poći kući i ispuniti obiteljske obveze. Isus mu savjetuje da sve to ostavi onima kod kuće i da pođe za njim. Doista čudno, dok jednog obeshrabruje ističući da nema nigdje ništa, drugome savjetuje da ostavi neukopana oca ako misli biti njegov učenik. Ta dva događaja kako nam ih donosi Matej izgledaju nam niti malo ljudski, dapače posve obeshrabrujući i neshvatljivi.

Pokušajmo proanalizirati parafrazirani odlomak. Isus bježi od mnoštva. To možemo shvatiti. On nije došao tražiti ljudsku popularnost i slavu, nego nastavlja svoju zadaću naviještanja Radosne vijesti svjestan da mu je preostalo još samo malo vremena. To je drugi razlog odlaska na drugu obalu — približava se dan njegova predanja. Zato on ne može dugo ostati niti ako bi mu se dopadalo.

Biti učenik znači slijediti Isusa u svemu, znači prihvatiti stalnu neisugrnost, znači katkad izgledati posve čudan. Isusa nasljedovati, znači ne očekivati velike stvari, niti velike časti, koje na koncu konca nisu nužne; znači zapravo nemati ništa i biti spreman ostaviti i one koji su nam najmiliji. Isusov učenik mora se prepoznati po odlučnoj spremnosti ići naprijed, prijeći na onu drugu obalu, pa makar to uključivalo ovozemaljska priznanja kojih se treba odreći.

Matej ne želi onima kojima je upućena njegova kerigma oslađivati nasljedovanje Isusa. On je u svojem izvještaju radikaln i ne donosi odgovore one dvojice koja se nude da postanu učenici. Matej donosi Isusove izjave-odgovore bez nekog tumačenja želeći jasno istaći da se tu nema što dodati ili tumačiti. Kršćanska zrelost pokazuje upravo u spremnom prihvaćanju odlučnih zahtjeva koje pred nas donosi evanđelje, bez obzira na njihovu težinu ili neobičnost. Ako smo spremni slijediti Isusa, onda nećemo tražiti dodatnih tumačenja. Prijeći ćemo s njime na drugu obalu i skupa se s njime obratiti Ocu, njegovu i našem, sigurni

da će nas uslišiti. Prelazak na drugu obalu koji nam se u početku činio čudan i neshvatljiv postat će nam jasan i prihvatljiv jer to je put pravde, ljubavi i mira, protivan u potpunosti onome drugom putu gdje se lako može dopasti mnoštvu, a udaljiti od Boga. Isusov put jest jedini pravi put jer to je put k Ocu.

JŠ

U t o r a k

**Ne bojte se, malovjerni!**

(Mt 8,23-27)

Slijedeći Isusa, često bivamo prisiljeni napustiti mirnu obalu i izići na „otvoreno more”, trpjeti silovite i opasne udare zloga uspoređene u Bibliji s olujnim morem (usp. Ps 65,8; 89,19; 93,3-4). Oni koji prihvate slijediti Isusa prihvaćaju i da budu izloženi olujama, kušnjama, udarcima zloga. Na Galilejskom jezeru apostoli su bili u mogućnosti probuditi Isusa, koji jednom riječju utišava vihor i more. Nama se danas čini da smo mi u drukčijem položaju, jer Isus ne spava pokraj nas u lađi. Ne trebamo se plašiti. On je uskrsnuo, sjedi s desne Ocu odakle nam jamči da će uvijek biti uz nas. Naš poziv Isusu da nam pristupi u pomoć ne treba i ne smije biti prožet strahom i očajom, nego pouzdanjem u Isusa koji u svojoj nevidljivoj prisutnosti trajno ostaje uz nas i u nama. Iako nam se čini da spava, on bdije s nama. Trebamo znati da još nije došlo vrijeme u kojem će zauvijek biti smireni vjetrovi i more. I dalje se izmjenjuju razdoblja zatišja s olujama. Mi, međutim, znamo da naša životna barka nije u opasnosti, premda bacana valovima amo-tamo. Neće završiti potopljena valovima. Pozvani smo da svima onima koji su uplašeni i koji se ne snalaze ulijemo novu nadu. Ohrabrimo ih riječima: „Ne bojte se, ne budite malovjerni Gospodin je s nama. Pokoravaju mu se oluje svih vrsta i jačina.”

Imamo navještaj koji nas umiruje, potiče i podiže na više načina. Zar možemo zatvoriti uši i sebi i drugima i prečuti riječ ohrabrenja i umirenja te i sami postati oni koji uspijevaju utišati „vjetar i more”. Pomoći svima koji su u oluji, uplašeni i malovjerni, stišavati ljudske oluje, umirivati vihore strasti, zatvarati pore očaja i beznada. To znači znati utišati oluju na uzburkanom moru našega vremena. Zadatak je: ne samo ne biti malovjeran nego izliječiti i tuđu malovjernost.

Apostoli su shvatili da onaj Isusov „Ne bojte se, malovjerni!” znači ne samo osloboditi se malovjernosti nego znači poraditi na tome da i sami ulijevamo vjeru u druge. Vjera, to je sigurnost da je Isus stalno uz nas i da on preko nas djeluje, da on stišava oluje i danas. Nemojmo uskratiti tu mogućnost.

Često puta današnji ljudi, bilo na planetarnom planu, bilo na nacionalnom, bilo obiteljskom, bilo na osobnom i onom nutarnjem trpe oluje i vihore, potapaju se. Čini im se da nema nikoga da im pomogne. Odavde ne isključuje ni nas

kršćane. Zaboravlja se da je potrebno učiniti samo jedan korak da bi prestala oluja, da bi nestao strah. Već u običnom životu traži se psihološka zrelost to znači ne dati da nas slome različiti strahovi i stresovi koji prijete i ispunjaju naš život nego potražiti nutarnje snage i postići cilj. To daleko više vrijedi u našem duhovnom, kršćanskom životu — treba pronaći tu nutarnju snagu — Isusa. To je onda zrelost.

JŠ

S r i j e d a

„Što imaš s nama, Sine Božji?!”

(Mt 8,28-34)

Zašto Matej donosi pred nas ovaj događaj od kojeg se diže kosa na glavi. Izvještaj o demonima istjerenim iz jednoga opsjednutog, koji traže da im se dozvoli ući barem u svinje, koje se potom strmoglavljaju u jezero pokazuje svu demonsku zloću đavla. Uvijek i na svaki mogući način želi nanijeti štetu Bogu. Ne mogući napasti izravno Stvoritelja, napada stvorenja i njihovu imovinu. To je i razlog da se na misi čita ovaj odlomak, koji je teško shvatljiv i duboko smućuje. Što odgovoriti? Ovaj odlomak, osim demonske zlobe, pokazuje i Božju snagu a još više dobrotu. Zato ga treba čitati s pažnjom.

Pogledajmo malo okvir događaja. Isus je došao u poganski kraj. To pokazuje krdo svinja, jer se u židovskoj zemlji ne uzgajaju svinje. To je uzбудilo okolinu, ljude (i Židove i pogane) a još više demone. Oni koji su zagospodarili tim krajem i pojedinim osobama osjećaju da je došao kraj njihovoj moći. Zato i pitaju puni mržnje: „Što imaš s nama, Sine Božji?!” Isus se nimalo ne uzbuđuje nego im mirno naređuje da iziđu iz opsjednutih. Pripušta im da uđu u svinje, premda je to neobično jer on priječi demonima da čine ljudima zlo, ovdje kao da želi pokazati koliko đavao može biti zloban želeći nautiti bilo kako.

Tim potezom Isus u ovom kraju uspostavlja potpuno novu stvarnost; nastup Božjeg kraljevstva koje istiskuje ono đavolsko. Ljudi su nespremni. Pokazuju se preplašeni i zabrinuti za njihov gospodarski probitak ostavljajući po strani kraljevstvo Božje. Zbog svojih interesa mole Isusa da ode iz njihova kraja.

Kakve li pouke. Tako razmišljaju mnogi, možda i mi. Povjerovati da, ali ako to ugrožava naš posjed, naš prestiž, naš ovozemaljski probitak, onda odbijamo Isusa moleći da napusti naš život. Mnogo puta Isus pomogne kao što je pomogao i ovim ljudima: istjera nevolju, bijedu, ozdravi tijelo i dušu, i još više istjera demone, a onda na kraju za nagradu biva, istina na lijep način — zamoljen — i „istjieran”. Zar se to mnogo puta ne ponavlja s Crkvom, zajednicom učenika. Ona često dođe u neki „poganski” kraj, pomogne, pouči, izliječi i na kraju biva „zamoljena” da ode. Zašto se to događa? Zar Isus nije s križa definitivno uništio vlast zloga? Jest, odgovaramo. I demone je istjerao, ali im je dozvolio da uđu u svinje. Što ne znači da im nije mogao zabraniti i protjerati ih ravno u pakao.

Crkva, tj. mi zajednica Kristovih učenika imamo jasnu pouku. Ne trebamo se bojati. Možda uvijek sami ne uspijevamo shvatiti Isusove poteze. Bez straha on će nam ih protumačiti. Još manje trebamo biti kukavice ili možda u svakidašnjim napastima i problemima paktirati sa zlom misleći da ćemo tako biti ozdravljeni i ujedno spasiti svinje, kako su mislili ljudi Desetograđa. Osloboditi se zla, i još više zloga, znači slijediti Isusa i prihvatiti njegova pravila igre, odreći se nevažnog i prolaznog i postići trajno i neprolazno.

JŠ

#### Četvrtak

Vjeruj pa će ti se oprostiti

(Mt 9,1-8)

Način na koji nam evanđelist Matej opisuje ozdravljenje uzetoga paraličara, na određeni način pokazuje kakvu je perspektivu imao Evanđelist kad je pisao evanđelje. Ovdje za razliku, od npr. Markova stila nema nikakvih anegdotskih detalja (usp. Mk 2,1-12). Matej donosi samo onoliko podataka koliko je potrebno da se shvati poruka koju nam ovaj čudesni događaj upućuje. Poruka glasi: preduvjet za ozdravljenje jest vjera. Osim ozdravljenja, kao nagrada za vjeru, slijedi i oprostjenje grijeha koje Isus posebno naglašava. Dakle, tko vjeruje ne samo da po vjeri biva fizički ili psihički ozdravljen nego — što je daleko važnije — biva duhovno ozdravljen.

Tko ima vlast opraštati grijeh? Isus Sin Božji, ali Sin Čovječji oprašta grijeh. Budući da je Isus čovjek znači da je ta vlast dana i ljudima (usp. Mt 16,19). Naše razmišljanje ima zadatak pojasniti nam povezanost ovih dvaju momenata: vjere i oprostjenja grijeha koji onda daju čovjeku mogućnost da ozdravi po milosti Božjoj. Znamo da vjera a isto tako vlast opraštanja grijeha mogu doći samo od Boga koji ima svu vlast nad ljudima i nad svemirom, On daje tu vlast Isusu, a Isus apostolima i njihovim nasljednicima (usp. Mt 28,18). „Što god svezete na zemlji, bit će svezano i na nebesima, sve ono što razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.” (Mt 18,18).

Ne treba zaboraviti i da taj mesijanski misterij biva nastavljen u Crkvi, zajednici onih kojima je oprosteno jer su povjerovali. To je egzistencijalni zadatak, povjerovati da bismo u potpunosti ozdravili. Upravo zato je egzistencijalni jer manjak vjere prouzrokuje grijeh, što znači oporbu protiv kraljevstva Božjega. Ovdje je potrebno postaviti dva pitanja: Prvo pitanje — Kakav stav zauzeti prema vlasti opraštanja grijeha? i drugo — Za opraštanje grijeha, kaže evanđelje — treba povjerovati —. To još više treba da bi nam grijesi bili oprostjeni. Što to znači povjerovati? Vjera ovdje nije samo preduvjet, nego također znak zahvalnosti za primljeno oprostjenje i ozdravljenje. Ona uključuje i spremnost koju je pokazao uzeti paraličar.

Isus od uzetog traži vjeru, bolje rečeno, samo spremnost povjerovati. Kada se to očituje, Isus pokazuje da on kao Bog ne može ostati ravnodušan. U našem svakodnevnom životu često se radi o uzetosti, i to duhovnoj paralizi. Možda dugo poboljšavamo i nikako nam ne uspijeva biti izliječeni, barem ne u potpunosti. Možda smo toliko puta čuli taj odlomak i nismo shvatili ono bitno — *povjerovati*. Isus nam daje jamstvo, povjerujemo li, naša životna situacija će se bitno izmijeniti. To jamstvo jest njegov život koji je na križu za nas položio. To je jamstvo vjere i oprostjenja grijeha. Poziva nas da povjerujemo pa ćemo biti sposobni oprostiti drugima i zavrijediti oprostjenje za nas same. Uostalom, to svaki dan ponavljamo u Očenašu, ali kao da ne uspijevamo shvatiti i u život pretočiti. Zamolimo ga i mi poput onoga uzetoga da ojača našu nevjeru, pretvorivši je u vjeru i time izliječi našu uzetost.

JŠ

P e t a k

Milosrđe, a ne žrtve

(Mt 9,9-13)

Isus ovdje nije izgovorio svečano riječi oprostjenja kao što je to učinio u prethodnom odlomku. Ovdje se služi jednom sasvim drugom metodom — metodom ljubaznog pristupa i susreta s onima koji su prezreni i odbačeni od društva kao javni prestupnici židovskog zakona. Način na koji Isus poziva Mateja jest divan primjer Božjeg milosrđa i Božje pedagogije na djelu. Isus svojim postupkom odbacuje židovske predrasude i licemjerje u prosuđivanju tko je grešnik, a tko pravednik. Jednostavnim pozivom: „Pođi za mnom”, Isus Mateju oprašta i čini ga svojim učenicom.

Poslije poziva Mateja Isus odlazi na večeru kao gost jedne obitelji u Kafarnaumu. Sama kuća je smatrana grešnom jer su njezini ukućani, posebno glavni kuće, bili kao i Matej: javni grešnici. Uostalom, to je mogla biti i Matejeva kuća. Farizeji i pismoznanci, videći kako Isus sjedi, ljubazno sluša i odgovara na pitanja pokazujući poštovanje prema svojim gostoprincima, zaključuju da je i Isus grešnik ili barem pogrešno i zlonamjerno obaviješten. Po njihovim mjerilima, onaj tko pretendira da bude učitelj i prorok u Izraelu ne smije biti niti blizu grešnika. Isus drži sasvim suprotno i to pokazuje svojim odgovorom ističući da ne trebaju zdravi nego bolesni liječnika.

On ide još dalje, jer mu se čini da to nije dovoljno jasno ili odlučno pa kaže: „Milosrđe mi je milo, a ne žrtva”. Dakle, tko se prizna bolesnim, tj. potrebnim liječnika, zaslužuje da ga liječnik posjeti. Dok onaj tko je bolestan, a pretendira da je zdrav, sam liječniku zatvara vrata. Isus ide još dalje i kaže da nije došao tražiti žrtve, nego dijeliti milosrđe, te da svi oni kojima je udijeljeno ovo milosrđe trebaju to proslijediti dalje, a ne prinostiti žrtve držeći da time potkupljuju Boga. Farizeji i pismoznanci ostaju skandalizirani. Njihovo zaprepaštenje je mož

da iskreno, ali to pokazuje da oni zapravo ne poznaju Boga, koji je bitno Bog milosrđa, kako im to pokazuje Isus citirajući Hošeu proroka (6,6). Dotični bi trebali spoznati pravu narav Božjeg pristupa ljudima. Oni to ne uspijevaju jer, polazeći od razumne spoznaje, zatvaraju vrata onoj drugoj — milosnoj spoznaji koja onda mijenja čovjeka i njegov način razmišljanja.

Kako se mi postavljamo u sličnim situacijama? Da li osuđujemo one koje smatramo grešnicima (posebno javnim), i to samo jer nam se tako čini (razumna spoznaja) i jer ne vidimo razloga da postupimo kao Isus (milosna spoznaja). Možemo izvršiti sve propise, izmoliti svaki dan toliko i toliko, ali ako zaboravimo milosrđe i ljubav, koji su preduvjet da nas Bog prizna za svoje, ostat ćemo i mi na razini farizeja i pismoznana. Prisjetimo se da smo i sami grešnici i da Isus na to ne gleda, nego nas ljubazno poziva za svoj stol. Zaboravlja našu nevjeru, našu zloću, našu gramzljivost, našu perfidnost i žruža nam novu prigodu. Ako je ne iskoristimo, znači da smo zarobljeni sa svim tim manama i da jednostavno ne uspijevamo promijeniti ritam, kako to kažu mladi. Prihvatiti milosrđe i proslijediti ga drugima znači prihvatiti Boga i omogućiti drugima da ga otkriju, da ga možda preko nas prepoznaju (preko našeg milosrđa, naše ljubavi i opraštanja) i prihvate. Prema nekim spisima NZ, kršćani su označeni kao sljedbenici Puta (Isusa). Slijediti taj Put i drugima ga pokazivati, znači biti uistinu kršćanin.

JŠ

S u b o t a

Zašto postiti?

(Mt 9,14-17)

Poslije pitanja koja su farizeji i pismoznanci postavljali Isusu s obzirom na vladanje njega samoga i njegovih učenika, evo pristupaju i ivanovci (Ivanovi učenici) i pitaju istu stvar. Nije isključeno da i među Ivanovim sljedbenicima nije bilo farizeja. Ivanovci pitaju Isusa zašto njegovi učenici ne poste, dok oni i svi ostali poste. Zašto njegovi učenici ne slijede židovske propise? Odgovor trebamo tražiti na načinu na koji Matej donosi i opisuje taj događaj. Post u SZ može značiti očekivanje i pripravljanje dolaska obećanog Mesije. U NZ pak on znači nešto sasvim drugo — pripremanje za njegov drugi ili posljednji Pojavak. Sada dok je on (Zaručnik) tu, njegovi učenici ne trebaju postiti, jer će doći vrijeme kada će, htjeli ili ne, morati postiti. Posljednji Pojavak nema i ne posjeduje oznake ili navještaje koji su prethodili prvom Dolasku (grozničavost, nestrpljivost, žrtve i ritualni post). Ovo drugo iščekivanje ispunjeno je radosnom nadom. Isus, iako „uzdignut“ Ocu, ostaje trajno i s nama, među nama i u nama po Crkvi, vjeri, sakramentima i djelotvornoj kršćanskoj ljubavi. Na kraju krajeva Isusov odgovor ivanovcima želi istaknuti kako je nemoguće miješati stari način življenja (vladanja, ponašanja i bogoštovlja) s novonastalom stvarnošću. Na drugom će mjestu reći kako se ne prišivaju zakrpe na staru odjeću, niti lijeva mlado vino u stare mješine. Mogu-

će da se koji put i danas dogodi, međutim to ne znači da je takav postupak ispravan. Isus odbacuje princip po kojem su se vladali farizeji držeći da njihova kolikoca (izvršenih propisa) može prijeći u kakvoću (milosnog života). Zato treba ispravno shvatiti princip vjernosti tradiciji — datosti objave i krsnu milost ugradivati uvijek iznova u svakodnevne životne situacije, ne zaboravljajući i ne odbacujući pritom milosti kojima nas svakodnevno obasipa. (I u običnom životu pogrešno shvaćena i primijenjena načela upropaštavaju sadašnjost, obezvređuju prošlost i zamaćuju budućnost).

Ovaj odlomak nam naglašava važnost promjene metodologije. „Nova metodologija” — metodologija evanđelja proizlazi iz nutarnjeg prihvaćanja kojem slijedi vanjsko opsluživanje, a ne iz vanjskog opsluživanja bez nutarnjeg prihvaćanja. Zato je Isus toliko uporan i čak nemilosrdan u odbacivanju „stare metodologije” (farizejske), koja nije pokazivala nikakvih plodova. To je i Matej doživio osjećajući nedjelovanje „stare” i djelovanje „nove metodologije”. Zato on, pišući taj odlomak, ističe Isusovu upornost i odlučnost u tumačenju i primjeni Pisama. Isus je došao promijeniti stvarnost nabolje, a ne „kanonizirati” ono što je zatekao i zašto je utvrdio da je pogrešno postavljeno. Kao što kliče njegova Majka u „Veliča” i kao što je sam toliko puta naglasio, on uzvisuje ponizne, pa makar ih drugi (okolina) držali grešnicima, a obara silne koji su sami sebe „kanonizirali”, želeći zadržati dotadašnju praksu koju su tumačili u korist vlastitih priznanja i privilegija. Isus ne prihvaća da bi netko imao monopol na bilo kojem području, a posebno ne na milosnom području. I sam za sebe ističe da ima vlast, jedino ukoliko mu je dana od Oca. To znači da čovjek, da kršćanin vrijedi, da ja i ti vrijedimo samo onoliko koliko smo se otvorili Ocu i njegovu milosnom djelovanju koje se događa u Isusu Kristu (Otkupljenje) i po Isusu Kristu (Isusovo djelovanje u Crkvi i preko Crkve). Ništa ne vrijede prava i priznanja stečena nasljedstvom i tradicijom, nego jedino životvorna istina Utjelovljene Božje Riječi koju nosimo u srcu (po vjeri) i ostvarujemo u životu (po dobrim djelima, milosrđu, ljubavi i praštanju). Ne pitajmo, dakle, što imamo činiti, nego radimo ono što nam je već protumačeno.

JŠ

